

Közmeghallgatás 2017. május 29.

Jogok és kötelezettségek a közterületeken; használat, karbantartás, felelősség.

VITAINDÍTÓ

Magyarországon sok jogszabály foglalkozik a jogokkal és a kötelezettségekkel, akár a magánszemély/állampolgárokra vonatkozóan, akár különböző hatóságok, szervezetek, közösségek esetében. Mára kezd általánossá válni, hogy az emberek alaposan ismerik saját jogaikat és mások kötelességeit, ám előszeretettel feledkeznek meg mások jogairól és saját kötelességeikről.

A 2017. júniusi közmeghallgatás keretében kizárólag a helyi közterületekhez kapcsolódó jogokról és kötelezettségről, a közterületek használatáról, karbantartásáról és az ezzel összefüggő felelősségről tárgyalunk. A közmeghallgatás idején témájával e területen szeretnénk egy kicsit közelebb kerülni a normális működéshez, az emberek közötti kapcsolatok pozitív alakításához.

A közterület mai fogalma régen a közösség által használt, ezért a közösség által közösen rendben tartott területeket jelentette, amelyet leginkább a szokásjog alapján használtak, és tartottak rendben. **A közterület ma jogi fogalom**, amelynek használati rendjét törvény szabályozza, vagy helyi rendelet.

A használatról:

A közterület használatát Mezőberényben részleteiben a 63/2005(XII.23.)MÖK számú rendelet szabályozza. Ilyen formában nem deklarálja, de ettől még megállapíthatjuk, hogy a közterület **rendeltetészerű használata** megfelelő feltételek mentén mindenki számára **alapvető jog**. Így a közutak, a járdák, parkok célszerű használata mindenki számára gyakorlatilag korlátlan lehetőség.

Az egyéb, **nem rendeltetészerű használat engedély köteles**, a rendeletben meghatározottak szerint történhet. Engedélyhez kötött különösen:

- épület, építmény elhelyezése,
- az egyes létesítményekhez a közút területén kívül szükséges gépjármű várakozóhelyek,
- építőanyag, tüzelőanyag, építési munkával kapcsolatos eszköz 24 órát meghaladó elhelyezése,
- kereskedelmi és egyéb szolgáltató, cirkuszi és mutatványos tevékenység, árusító eszköz, berendezés,
- film-, és televízió felvétel készítéséhez elfoglalt terület,
- vendéglátó ipari előkert, terasz,
- szállítás vagy áruakadás céljára, ha annak időtartama a 24 órát meghaladja,
- kiállítás, vásár, fesztivál, alkalmi rendezvény (továbbiakban: rendezvény), szórakoztató, művészeti tevékenység,
- tűzijáték,
- személy-, áruszállítás állomáshelyének igénybevétele és
- üzemképtelen, hatósági jelzés nélküli gépjármű elhelyezése

A közterület használatával kapcsolatos tulajdonosi jogosultságokat átruházott hatáskörben a polgármester gyakorolja, de a közterület használatával kapcsolatos előkészítő, végrehajtó és ellenőrzési tevékenységet a Városi Közszolgáltató Intézmény látja el. Engedély iránti kérelmet Mezőberényben a Városi Közszolgáltató Intézménynél, illetve 2017. július 1-től a Mezőberény '17 Városgazdálkodási Korlátolt Felelősségű Társaságnál lehet kezdeményezni. A közterület használati díj megfizetése alóli mentesség a rendeletben részletezettek esetén állandó jelleggel, illetve alkalomra vonatkozóan illetheti meg a használót.

A karbantartásról: (részben internetes cikkek alapján)

Jó régen természetes emberi logika és viselkedés alapján működött a közterület használat és karbantartás rendszere, amióta pedig szabályok vannak erre azóta azok alapján. E szabályok kialakításának pedig egyszerű okai vannak. Azt ugyanis nem lehet sehol a világon költséghatékonyan megvalósítani, hogy egy adott terület, település nem a valóban teljes közösségi célokat szolgáló közterületeit (közterek, intézmények) egy időben, egyforma minőségben takarítani, síkosság mentesíteni, kaszálni stb. lehessen. A költséghatékonyág alatt pedig azt kell érteni, hogy ennek megvalósítására olyan emberi létszámot és technikát kellene állandóan biztosítani, aminek finanszírozása szinte lehetetlen. **Ezért alakult úgy a történelem folyamán a törvények és szabályok alkotása, hogy ezt a nagy mennyiségű, magántulajdonok előtt lévő közterületet a tulajdonosnak kell gondozni, karbantartani.**

Nagy csúsztatás, félreértés minden esetben az, amikor demagóg módon olyan kritikák fogalmazódnak meg e gyakorlattal szemben, hogy milyen alapon kötelezik az adott ingatlantulajdonosokat az ingatlanok előtti területek karbantartására, tisztántartására, amikor az nem is az övék. Ez ugyanis rendszer- és ideológia független évszázados gyakorlat, a városokban éppen úgy – például a társasházak előtti járda tisztántartása, síkosság mentesítése stb. – mint ahogyan egy vidéki településen az úttestig tartó járda, esetleg árok, előkert stb. ilyen tartalmú gondozása.

Természetesen **vidéki környezetben lényegesen nagyobb feladat a karbantartás.** Ráadásul a terület az embereké. Tulajdonjog szerint persze nem, de élettér, közös közterület használat szempontjából igen. Egy bizonyos keretben ez egyébként egy igazán kölcsönösségen alapuló gyakorlat, hiszen egyfelől – megfelelő szabályok szerint – az adott ingatlantulajdonos „használja” a területet, másfelől viszont a köz érdekében köteles gondoskodni annak megfelelő állapotáról esetleges mások által történő használatáról. (Pl. nagy rendezvények idején Hősök útja, Liget és Szent István utca, Tessedik és Liget tér)

Vannak speciális közterületek, amelyek az előző logika mentén a magántulajdonhoz tartozó területekként a tulajdonosok karbantartási kötelezettségét feltételeznék, de a tényleges közös használat okán azt mégis **a település „közös költségén” tartják rendben.** (Mezőberény esetében ilyen pl. a Spar, vagy a Fő utca 2. szám előtti közterület járdáival, parkjaival, parkolóival.)

Az elején utaltam rá, hogy **saját kötelességünk mások jogainak tiszteletben tartása is.** A közterület karbantartás kérdésénél ez fokozottan előtérbe kerülhet, hiszen több olyan dolog is van, amely esetleg mások jogait sértheti. Ilyen lehet pl. a közterületen elhelyezett gépjármű a közlekedés zavartalanságának biztosítása okán, vagy az árkok, áttereszek megfelelő állapotban tartása a mások ingatlanjainak védelme érdekében, de idetartozik a gyommentesítés is, amely egészség megőrzési szempontból is érdekes lehet. Lásd parlagfü.

Ezek a kérdések azonban már **más helyi rendeleti kört is érinthetnek.**

A karbantartási szabályok meglehetősen egyértelműek, annak **betartása pedig kötelező közösségi érdek.**

A felelősségről:

Szabó Julianna, „Lakóközösség és közterületi felelősség katalizálása ...” című kutatási anyagának összegzéséből idézek:

„A magyar városi közterületek rossz környezeti állapotáért az Urbanisztika Tanszék kutatásai alapján is nagy részben két tényező felelős: egyrészt a lakók és használók tulajdonosi attitűdjének hiánya, másrészt a helyhez kötődő közösségek kialakulásának nehézsége.”

A helyi viszonyokkal kapcsolatban azonnal felmerül a kérdés, igaz lehet-e ez a Mezőberényi körülményekre is? Részben igen, azzal a nem jelentéktelen különbséggel, hogy városunkban a közterületek esztétikai és használhatósági mutatói elfogadhatónál jobb állapotokat tükröznek. Természetesen akadnak kivételek és kivételes időszakok. Érdemes azonban végig járni a város utcáit, megtekinteni, hogy az adott lakóközösségek milyen szinten tartják rendben az ingatlanjaik előtti területeteket. És aztán érdemes széjjel nézni a testvérvárosainkban is, azt hiszem nincs szégyellni valónk.

Pl. a Mónus Illés utcán tapasztalom, - és sorolhatnék még jó néhány utcát – hogy az egymás iránti felelősség utolérhető abban is, hogy szinte mindig úgy néz ki az utca, mintha egyszerre vágnák a füvet az ott lakók.

Hosszú évtizedeken keresztül a kertes házak lakói számára nem lehetett kérdés, hogy az ingatlanjaik előtt a járdát letakarítsák, az árkot és az átereszeket karbantartsák, a fákat, ha szükségessé vált megmetsszék, gallyazzák. Sőt még a tömbszerű lakókörnyezetben is összefogtak az emberek, hogy a környezetüket csinosítsák, rendben tartsák, hogy az ingatlanok előtt általuk sajátjuknak érzett közterületek tiszták, esztétikusak legyenek. Ez megítélésem szerint már nem a karbantartás témakörébe tartozik, sokkal inkább a lakóközösség iránt érzett felelősség körébe. Kimondva, kimondatlanul: mára jelentős változás következett be ez ügyben, ami a fentebb írtaknak némileg ellent mondhat; a lakosság egy része szinte elvárásként közszolgáltatásként gondol az ingatlanjai előtti területek karbantartására.

A három terület – használat, karbantartás, felelősség – kérdéseinek általánosságokban történő tárgyalása után, érdemesnek látszik felülvizsgálni a közterületek státuszát, valamint az azokkal kapcsolatos helyi szabályokat, amelyek felülvizsgálat során alapos áttekintést és egyeztetést követően, bevonva civil szervezeteket, lakóközösségeket, újra kell fogalmazni a helyi rendelet szabályozási körét, valamint aktuálisan konkretizálni annak 1.sz. mellékletét.

Határozati javaslatok:

1. Mezőberény Város Önkormányzati képviselő-testülete tudomásul veszi a közmeghallgatásra készült vitaindítót.
2. Mezőberény Város Önkormányzati képviselő-testülete a közmeghallgatásra készült vitaindító és az elhangzott észrevételek alapján elrendeli a közterület használatról szóló 63/2005(XII.23.) számú rendeletének teljes körű felülvizsgálatát.

A felülvizsgálatba az előkészítés során be kell vonni civilszervezetek és lakóközösségek képviselőit is, valamint figyelembe kell venni a vita során elhangzott információkat.

Felelős: Siklósi István polgármester

Dr. Földesi Szabolcs jegyző

Határidő: 2017. szeptemberi rendes testületi ülés

Siklósi István
polgármester